

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2019-5-20 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 19-22/342-155
Karar Tarihi : 20.06.2019

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Ömer TORLAK
Üyeler : Arslan NARİN (İkinci Başkan), Adem BİRCAN, Mehmet AYAN,
Ahmet ALGAN, Hasan Hüseyin Ünlü, Şükran KODALAK

B. RAPORTÖRLER : İmren KOL, Esra KÜÇÜKİKİZ, Tülay ŞİMŞEK SARI,
Ahmet Buğra KAZAK

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : - Türkel Fuarcılık A.Ş.
Temsilcisi: Korhan YAZGAN
Adres: Huzur Mah. Fatih Cad. 4. Levent Plaza No:67/6 4.
Levent, Şişli/İSTANBUL

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILAN : - Türkiye Deri Konfeksiyoncuları Derneği
Adres: Gökalp Mah. 31. Sk. No:33 Kat:4
Zeytinburnu/İSTANBUL

(1) **E. DOSYA KONUSU:** Türkiye Deri Konfeksiyoncuları Derneğinin üyelerine Türkel Fuarcılık A.Ş. tarafından düzenlenen fuarlara katılmama yönünde telkinde bulunduğu, üyelerini kendisi tarafından organize edilen fuarlara katılmaları konusunda yönlendirdiği ve Türkel Fuarcılık A.Ş.'nin düzenlediği fuara yakın tarihlerde Rusya'da düzenlenen bir fuara üyelerinin katılımını teşvik ederek Türkel Fuarcılık A.Ş.'nin faaliyetlerini zorlaştırdığı iddiası.

(2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Rekabet Kurumuna (Kurum) yapılan başvuruda özetle;

- Türkel Fuarcılık A.Ş.'nin (TÜRKEL)Türkiye'nin yurt dışı fuarcılıktaki tek yerli ve milli fuar markası olan Le-Show'u kurarak her yıl deri, kürk ve hazır giyim alanında İstanbul ve Moskova'da fuar düzenlediği,
- Türkiye Deri Konfeksiyoncuları Derneğinin (TDKD) uzun yıllar TÜRKEL tarafından düzenlenen LeShow serisi fuarlara destek verdiği,
- Diğer taraftan TDKD'nin yönetimine yeni gelen başkan ve yardımcılarının son iki yıldır aldıkları tek taraflı kararlarla LeShow serisi fuarlara çok yakın tarihlere denk gelen Mayıs ve Kasım aylarında Antalya'da "TDK Deri ve Kürk Moda Şov" adıyla fuar düzenlemekte olduğu, derneğin imkânları ile kendi mevkilerinin getirdiği tüm gücü kullanarak dernek üyesi teşebbüslerin bu fuarlara katılımını azami seviyede telkin ve teşvik ettiği,
- 2019 yılından itibaren söz konusu fuarların TDKD tarafından yeni kurulan TDK Fuarcılık Org. Ltd. Şti. (TDK FUARCILIK) eliyle düzenlendiği,
- Bunun yanı sıra, TDKD'nin TÜRKEL'in Moskova'da düzenlediği fuara yakın tarihlerde Rusya'daki lokal bir firmanın organize ettiği "Soft Gold of Russia Int'l Fur Trade Show" fuarına kendi üyelerinin katılımını teşvik ettiği,

- TDKD'nin kendi düzenlediği fuarları yüceltmek adına LeShow fuarı hakkında olumsuz beyanda bulunduğu ve üyelerini LeShow serisi fuarlara katılmamaları konusunda telkin ettiği,
- Bu eylemler sonucunda; Türk deri, kürk ve hazır giyim sektörünün tanıtım imkân ve fırsatlarının bölünerek zayıfladığı

iddia edilerek konunun 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun (4054 sayılı Kanun) kapsamında incelenmesi talep edilmektedir.

- (3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 07.03.2019 tarihinde 1662 ve 1663 sayılı ile giren başvuru üzerine hazırlanan 05.04.2019 tarihli ve 2019-5-20/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu 18.04.2019 tarihli Rekabet Kurulu (Kurul) toplantısında görüşülmüş ve 19-16/225-M sayılı ile önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.
- (4) İlgili karar uyarınca düzenlenen 11.06.2019 tarih ve 2019-5-20/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu, 20.06.2019 tarihli Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (5) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; TDKD hakkında, ilgili iddialara yönelik olarak soruşturma açılmasına gerek olmadığı sonuçu ve kanaatine ulaşılmıştır.

I. İNCELEME ve DEĞERLENDİRME

I.1. Hakkında Önaraştırma Yapılan: Türkiye Deri Konfeksiyoncuları Derneği (TDKD)

- (6) TDKD 1995 yılında kurulmuş olan İstanbul merkezli bir dernektir. Dernek, deri konfeksiyonculuğu alanında faaliyet gösteren üye teşebbüsler arasında mesleki dayanışma ve işbirliğinin sağlanması, deri konfeksiyonculuğu sektörünün karşılaştığı sorunların çözülmesi için ortak çaba sarf edilmesi, dernek üyeleri arasındaki kişisel ilişkilerin güçlendirilmesi, sektöre ilişkin eğitim, kurs, seminer gibi çeşitli etkinliklerin düzenlenmesi ve deri konfeksiyonculuğu alanında faaliyet gösteren teşebbüslerin verimliliğinin artırılması gibi amaçlarla kurulmuştur. TDKD tarafından derneğe kayıtlı 351 üyenin bulunduğu, ancak bu üyelerden 180'inin düzenli aidat ödemek suretiyle aktif olduğu bilgisi verilmiştir.

I.2. İlgili Pazar

I.2.1. İlgili Ürün Pazarı

- (7) Fuar; ticarete konu ürünlerin veya hizmetlerin, teknolojik gelişmelerin, bilgi ve yeniliklerin tanıtımı, pazarlanması, geleceğe yönelik ticari ilişki ve teknik iş birliği kurulması ve geliştirilmesi için belirli bir takvime bağlı olarak düzenli aralıklarla genellikle de aynı yerlerde gerçekleştirilen bir tanıtım etkinliği şeklinde tanımlanmaktadır.¹
- (8) Fuarlık sektörde temel olarak; fuar alanı işletmecisi, fuar düzenleyicisi ve katılımcı firmalar olmak üzere üç ayrı taraf bulunmaktadır. Bu taraflar arasındaki ikili ticari ilişkiler ele alındığında; ilki fuarın düzenlenmesi (fuar katılımcısı-fuar düzenleyicisi), ikincisi ise fuarın düzenlendiği mekânın işletilmesi (fuar düzenleyicisi-alan işletmecisi) olmak üzere talebe konu olan iki farklı ürün/hizmet bulunmaktadır.
- (9) Dosya konusu şikâyette, fuar düzenleyiciliği alanında faaliyet gösteren bir teşebbüs birliğinin başka bir teşebbüsün faaliyetlerini engellemesi/zorlaştırması iddiası söz

¹ Fuarlık Sektör İncelemesi Raporu

konusudur. Bu nedenle, ilgili ürün pazar tanımının fuar düzenleme faaliyetleri özelinde yapılması gerekmektedir.

- (10) Geçmiş tarihli Kurul kararları ve Fuarcılık Sektör İncelemesi Raporu'ndaki genel yaklaşım, fuarcılık sektöründe rekabet hukuku kapsamında yapılacak bir analizde öncelikle düzenlenen fuarın konusunun ve niteliğinin göz önünde bulundurulması gerektiği yönündedir. Bu çerçevede, düzenlenen fuar boyutu ele alındığında, söz konusu fuarın kürk ve deri konfeksiyonculuğuna özgü olduğu, dolayısıyla spesifik bir konuya ilişkin ihtisas fuarı niteliği bulunduğu görülmektedir.
- (11) Fuarcılık Sektör İncelemesi Raporu'nda da değinildiği üzere, ihtisas fuarları belirli bir ürün veya hizmet grubu ya da sektörle doğrudan ilgili ve sektöre yönelik mal ve hizmet üreten katılımcılara yönelik fuarlardır. Bu bakımdan bu fuarların konusunu oluşturan alanda faaliyet gösteren/mal ve hizmet üreten katılımcıların, faaliyet gösterdikleri sektörün dışındaki bir ihtisas fuarına katılmayı talep etmeleri mümkün görünmemektedir. Bu nedenle de tamamen farklı sektörleri ilgilendiren fuar düzenleme faaliyetleri arasında talep ikamesi söz konusu olmayacaktır.
- (12) Konuya arz ikamesi açısından yaklaşıldığında ise ihtisas fuarlarında uzmanlaşmanın esas olması, bir fuar düzenlenebilmesi için uzun bir hazırlık süresine ihtiyaç duyulması ve yeni bir sektörde fuar düzenlenmesi için katlanılması gereken maliyetlerin bulunması hususlarından ötürü arz ikamesi de sınırlı düzeyde kalmaktadır. Geçmiş Kurul kararlarında, belirli bir sektöre özgü ihtisas fuarları, söz konusu fuarlara o alanda faaliyet gösteren teşebbüslerin katılması, ziyaretçilerin o alanda sergilenen ürün ve hizmetlerin muhtemel alıcısı olması, farklı ihtisas fuarlarının birbirine ikame olamaması gibi nedenlerle genellikle ayrı birer ilgili ürün pazarı olarak ele alınmıştır.
- (13) Yukarıda yer verilen hususlar dikkate alınarak, işbu dosyanın konusu bakımından ilgili ürün pazarı "kürk ve deri konfeksiyonculuğuna yönelik fuar düzenleyiciliği hizmetleri" olarak tanımlanmıştır.

I.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

- (14) İlgili coğrafi pazarın belirlenmesinde; teşebbüslerin ürün ve hizmetlerin arz ve talebi konusunda faaliyet gösterdikleri bölgeler esas alınmakla birlikte, rekabet koşullarının ilgili bölge içinde homojen olması ve bu koşulların komşu bölgelerden kolayca ayırt edilebilmesini sağlayacak ölçüde farklı olması aranmaktadır. Fuarcılık sektöründe, gerek fuar alanı işletmeciliği gerekse de fuar düzenleyiciliği faaliyetlerine ilişkin ilgili coğrafi pazarın tanımlanmasında fuar katılımcıları ve ziyaretçilerinin buldukları bölgeler temelinde bir tespit yapılması gerekmektedir.
- (15) Fuar düzenleyiciliği faaliyetleri bakımından coğrafi pazarın belirlenmesine esas teşkil edecek olan talep ikamesine ilişkin değerlendirmelerde fuarların talep tarafını oluşturan katılımcıların ve ziyaretçilerin tercihleri dikkate alınmaktadır. Bu bağlamda, belirlenen ilgili ürün pazarı çerçevesinde yer alan fuarlar bakımından katılımcılar ile mümkün olduğu ölçüde ziyaretçilerin coğrafi tercihleri incelenmeli ve farklı coğrafi bölgelerde gerçekleştirilen fuarların birbirini ikame etme düzeyi saptanmalıdır. Bu noktada en önemli belirleyicinin fuarın ilgili olduğu sektörün özellikleri ve fuarın niteliği olduğu değerlendirilmektedir. Zira fuarın ilgili olduğu sektörün özellikleri; fuarda sergilenecek ürünleri, bu ürünlerin başta risk ve maliyet boyutu olmak üzere nakliye imkânlarını bu ürünlere duyulan ihtiyacın coğrafi bağlamını belirleyecek ve özellikle katılımcıların fuara katılım tercihlerinde coğrafi bakımdan da belirleyici olacaktır. Bu nedenle, Fuarcılık Sektör İncelemesi Raporu'nda da belirtildiği üzere, fuar konularına ve niteliklerine bağlı olarak katılımcıların ve ziyaretçilerin tercihlerinde oluşabilecek

farklılıkları dikkate alan olaya özgü değerlendirmeler yapılması, ilgili coğrafi pazarın isabetli bir şekilde tespiti açısından önem arz etmektedir.

- (16) Fuarcılık sektörünü düzenleme ve denetleme yetkisini haiz olan ve fuarlara ilişkin istatistiksel bilgileri bünyesinde tutan Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin (TOBB) 2014-2019 aralığındaki fuar takviminde “deri teknolojileri, deri ürünleri, deri konfeksiyon, ayakkabı” grubunda yer alan fuarların bilgilerine ve düzenlendiği yerlere aşağıda yer verilmektedir.

Tablo 1: 2014-2019 Yılları Arasında Düzenlenen Kürk ve Deri Konfeksiyonu Fuarları

Fuar Yılı	Fuar Adı	Düzenlendiği Şehir	Düzenleme Tarihi	Düzenleyici
2014	İDF 2014 İstanbul 9. Deri Fuarı	İstanbul	18-20 Kasım	Tüyap Tüm Fuarcılık Yapım A.Ş. (TÜYAP)
2015	İDF 2015 İstanbul 10. Deri Fuarı	İstanbul	3-5 Kasım	TÜYAP
2016	Deri ve Kürk Konfeksiyon Fuarı	Antalya	6-8 Aralık	Artı Fuarcılık Organizasyon Ltd. Şti. (ARTI FUARCILIK)
2017	Alleather IDF İstanbul Deri Fuarı	İstanbul	1-3 Şubat	UBM İstanbul Fuarcılık ve Gösteri Hizmetleri A.Ş.
	Deri ve Kürk Konfeksiyon Fuarı	Antalya	6-8 Haziran	ARTI FUARCILIK
	İzmir Pret Expo "1.Moda ve Hazır Giyim Fuarı"	İzmir	17-20 Ekim	İZFAŞ İzmir Fuarcılık Hizmet. Kültür ve Sanat İşleri Tic. A.Ş. (İZFAŞ)
	Deri ve Kürk Konfeksiyon Fuarı	Antalya	5-7 Aralık	ARTI FUARCILIK
2018	Leather&More İzmir 1.Deri ve Deri Konfeksiyon Fuarı	İzmir	24-27 Nisan	İZFAŞ
	Deri ve Kürk Konfeksiyon Fuarı	Antalya	4-7 Haziran	ARTI FUARCILIK
	TDK Deri ve Kürk Şov	Antalya	27-30 Kasım	TDK FUARCILIK
2019	Leather & More İzmir 2.Deri ve Deri Konfeksiyon Fuarı	İzmir	22-24 Ocak	İZFAŞ
	LESHOW İSTANBUL	İstanbul	24-26 Ocak	TÜRKEKEL
	TDK Deri ve Kürk Moda Şov	Antalya	22-25 Mayıs	TDK FUARCILIK

Kaynak: TOBB Fuarlar Müdürlüğünce Düzenlenen Fuar Takvimi

- (17) Tablo 1’de yer alan veriler incelendiğinde; 2014-2019 yılları aralığında kürk ve deri konfeksiyonculuğu alanında düzenlenen fuarların İstanbul, Antalya ve İzmir illerinde yapıldığı görülmektedir. Fuarcılık Sektör İncelemesi Raporu’nda 2016 yılı baz alınarak yapılan çalışmada, Türkiye’de kürk ve deri konfeksiyonculuğu alanında düzenlenen fuarlara, fuarın düzenlendiği ilden katılım oranının %64,72; fuarın düzenlendiği komşu illerden katılım oranının %2,98 olduğu tespit edilmiştir. İlgili oranlar, fuarlara katılımın ağırlıklı olarak fuarın düzenlendiği ilden yapıldığını göstermektedir. Bu çerçevede, kürk ve deri konfeksiyonculuğu fuarlarının yerel nitelikte olduğu anlaşılmaktadır.
- (18) Öte yandan “İlgili Pazarın Tanımlanmasına İlişkin Kılavuz”un 20. paragrafında; *“inceleme konusu işlem, gerek ürün gerekse de coğrafi açıdan olası alternatif pazar tanımları çerçevesinde rekabet açısından endişeler yaratmıyor ya da alternatif tüm tanımlar açısından rekabeti bozucu bir etki söz konusu oluyorsa pazar tanımı yapılmayabilir”* açıklaması yer almaktadır. Bu doğrultuda, mevcut dosya bakımından kesin bir ilgili coğrafi pazar tanımı yapılmasına gerek görülmemiştir.

I.3. Öneri Sürçinde Elde Edilen Bilgi ve Belgeler

I.3.1. Yerinde İncelemede Elde Edilen Belgeler

- (19) Öneri kapsamında 15.05.2019 tarihinde TDKD ve TDK FUARCILIK'ta yerinde inceleme yapılmıştır. Yapılan yerinde incelemelerde, TDKD'nin üyelerini TÜRKEL tarafından düzenlenen fuarlara katılmamaları yönünde telkin ettiğine dair herhangi bir belgeye ulaşılamamıştır. Bununla birlikte, TDKD ve TÜRKEL arasındaki işbirliğinin gelişimine ve şikâyet konusu hususlara dair bazı belgeler elde edilmiş olup, bu kapsamdaki bulgulara aşağıda yer verilmektedir.
- (20) TDKD ofisinde gerçekleştirilen yerinde incelemede, şikâyetçi TÜRKEL ile TDKD arasında akdedilmiş iki adet "Danışmanlık ve İşbirliği Sözleşmesi" elde edilmiştir. Sözleşmelerden biri 01.01.2015 tarihli, diğeri 13.10.2017 tarihli olup, her ikisinin de konusunu TÜRKEL'in her yıl Moskova'da düzenlendiği "LeShow Moscow" fuarına TDKD'nin üyelerinin katılımını teşvik etmesi ve katılımı bir önceki yılın üzerine çıkarması; TÜRKEL ve TDKD üyeleri arasındaki iletişimin geliştirilmesi, fuarın TDKD'nin üyeleri arasındaki bilinirliğinin artırılması, TDKD'nin fuara ilişkin olarak mesleki kuruluşlar ve kamu kurumları nezdinde fuara destek sağlamak amacıyla faaliyette bulunması ve bu amaçlar çerçevesinde TÜRKEL ile işbirliği yapması oluşturmaktadır. Taraflar arasında düzenlenen 01.01.2015 tarihli sözleşme TÜRKEL'in 12-14.05.2015 tarihlerinde Moskova'da düzenlediği fuarın, 13.10.2017 tarihli sözleşme ise TÜRKEL'in 29-31.05.2018 tarihlerinde yine Moskova'da düzenlendiği fuarın TDKD tarafından desteklenmesine ilişkindir.
- (21) TDKD merkezinde yapılan yerinde incelemede; 25.09.2018 tarihinde Antalya Ticaret ve Sanayi Odasına sunulan ve TDKD'nin iştiraki TDK FUARCILIK'ı temsilen teşebbüs müdürleri (.....)², (.....)³ (.....)⁴ tarafından imzalanmış aşağıdaki ifadelerin bulunduğu belge elde edilmiştir

"Türkiye Deri Konfeksiyoncuları Derneği olarak 2016 Haziran'dan beri yılda iki kez Artı Fuarçılık Organizasyon Ltd. Şti. ile birlikte Antalya Leather Fur&Fashion Show fuarını Antalya'da düzenliyorduk.

Ancak bu yıl 4-7 Haziran 2018 tarihlerinde düzenlediğimiz son fuarda Organizatör firma istediğimiz şartları yerine getirmediğinden dolayı aramızdaki sözleşmeyi fesh etmek zorunda kaldık. Sektör mensuplarımızın ve Derneğimiz üyelerinin talepleri doğrultusunda kendi Fuar şirketimizi kurarak sektörümüzün fuarını düzenlemeye karar verdik.

Fuarımızı yapmak için Artı Fuarçılık Organizasyon Ltd. Şti.'nden devir almak istedik fakat alamadık. Kendisi fuarı yapmaktan da vazgeçti.

Bütün çabalarımıza rağmen Antalya'da fuar düzenlemek için 27-30 Kasım 2018 günlerinin dışında bir yer bulunamamıştır.

Bu nedenle 27-30 Kasım 2018 günlerinde Antalya/Belek Kaya Palazzo Golf Resort Hotel'de, bütün sektör mensuplarımızın talebi doğrultusunda gerçekleştirmeyi kararlaştırdığımız TDK Leather & Fur Fashion Show Fuarımızın yapılması için gecikmeli olarak başvurumuzun kabul edilmesini

² Hâlihazırda TDKD başkanıdır.

³ Hâlihazırda TDKD başkan yardımcısıdır.

⁴ Hâlihazırda TDKD başkan yardımcısıdır.

takdirlerinize ve Şirketimiz tarafından düzenlenecek fuarımızın fuar takvimine alınmasını müsaadelerinize arz ederim.”

- (22) TDKD Sekreteri (.....)'in bilgisayarında yapılan yerinde incelemede elde edilen, TÜRKEL Deri Fuarları Satış Asistanı (.....) tarafından 05.10.2018 tarihinde TDKD'ye gönderilen “YENİ LESHOW İSTANBUL GÖRSELİ” konulu e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır.

“Günaydın (.....) Hanım,

Nasılsınız?

LeShow İstanbul görselimiz yenilendi, sizden ricamız ana sayfanızda bu görseli kullanmanız.”

- (23) TDKD Sekreteri (.....)'in bilgisayarında yapılan yerinde incelemede elde edilen, 27.12.2018 tarihinde info@leshowistanbul.com e-posta adresinden TDKD'ye gönderilen “LeShow İSTANBUL DERİ&MODA FUARI hakkında işbirliği” konulu e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır.

“Sayın (.....)

24-26 Ocak 2019 tarihleri arasında İstanbul Kongre Merkezi'nde İstanbul Ayağını yapacak olduğumuz LeShow İstanbul Deri&Moda Fuarı için sizinle işbirliği yapmak isteriz.

Uzun yıllardır Moskova'da düzenlediğimiz EK-te de detaylarına ulaşabileceğiniz fuarımızın Türkiye-İstanbul Ayağında ziyaretçi sayı ve profiline artırılması hususunda fuarımızı tarafınızca üyelerinize duyurmanızı rica ediyor, bu işbirliğimiz sonucunda da logonuzu fuar kataloğumuz ve web sayfamızda destekçilerimiz arasında yer vermekten memnuniyet duyacağımızı bildirmek istiyoruz.

Konu ile ilgili ivedi geri dönüşünüzü rica ederiz.”

- (24) TDKD Sekreteri (.....)'in bilgisayarında yapılan yerinde incelemede elde edilen, 02.04.2019 tarihinde TÜRKEL Deri Fuarları Satış Asistanı (.....) tarafından TDKD'ye ait e-posta adresine gönderilen “Yönetim Kurulu Dikkatine” konulu e-postanın ekinde SC284e19040213580.pdf adlı belge yer almaktadır. İlgili belge TÜRKEL Yönetim Kurulu Başkanı (.....) tarafından imzalanmış olup metin içeriğinde aşağıdaki ifadeler bulunmaktadır:

*“TÜRKİYE DERİ KONFEKSİYONCULARI DERNEĞİ YÖNETİM KURULUNA,
Sayın Başkan,*

Sektörün yurtdışındaki en önemli etkinliği, ülkemizin tek yerli ve milli yurtdışı fuar organizasyonu Leshow, 14-16 Mayıs 2019 tarihlerine Moskova'da gerçekleştirilecektir.

...

Kuruluşundan günümüze 27 yıldır sektördeki her firmaya aynı özen ve mesafe ile yaklaşmayı prensip edinmiş Türkel Fuarcılık A.Ş., sektör temsilcisi TDKD ile de aynı itina ile iletişimde olmuş, bugüne kadar dernek yönetiminde yer almış tüm dostlarımızla işbirliği yapmıştır.

Dernekte her yönetim değişikliğinde olduğu gibi yeni yönetime de “hayırlı olsun” ziyaretimizde, iyi dilek ve temennilerimiz ile karşılıklı işbirliğinden yana olduğumuz mesajı net olarak iletilmiştir.

Bilindiği üzere fuarlardaki tek amaç koleksiyon sunumu ve ürün siparişi değil, aynı zamanda lobicilik faaliyeti, pazarda var olduğunu gösterme, sektörün güçlü olduğu imajını aktarabilme ve talebi sürekli sıcak tutacak geniş kitlelere tanıtımı gibi stratejik hedeflerdir.

Leshow Moskova, yukarıda sıraladığımız bu vazifelerin hepsine hakkı ile hizmet etmiştir.

Rusya Federasyonu ile uçak krizinin yaşandığı yıl dahi Leshow Fuarına ara vermeyip, sektör olarak iki ülke ilişkilerinin hep dostluk temelinde yürümesi amacına yönelik Moskova'da olmamız gerektiğine karar verip, bize çok büyük maliyetler getirse de fuarımızı gerçekleştirdik.

Maalesef, son dönemlerde gerek İstanbul, gerekse de Moskova fuarlarımızın satış/pazarlama süreçlerinde, tarafımıza yoğun bir şekilde yansıyan fuarlarımıza katılım yapılmaması konusunda dernek yöneticileri tarafından telkinler olması, sektörde 22 yıldır birlikte hareket eden bizleri hem şaşırtmış hem de derinden yaralamıştır.

Hepimizin aynı gemide olduğu bilinci ile ülke ve sektör menfaatleri doğrultusunda yapılacak her türlü faaliyette işbirliğine hazır olduğumuzu tekrar bilgilerinize sunarız.”

- (25) Yer verilen e-postaya cevaben TDKD'ye ait e-posta adresinden 02.04.2019 tarihinde TÜRKEL Deri Fuarları Satış Asistanı (.....)'a gönderilen “RE:Yönetim Kurulu Dikkatine” konulu e-postanın ekinde Türkel Fuarçılık.doc adlı belge içeriğinde aşağıdaki ifadeler yer almaktadır.

“Sayın (.....)

(...)

Derneğimiz, ülkemizin ve üyelerimizin menfaatlerini korumaya çalışan 24 senelik bir kurumdur. Bu kurumun başında sektörün seçkin kişilerinden bir başkan, başkan yardımcıları ve on bir kişiden oluşan Yönetim Kurulu Üyeleri bulunmaktadır. Bu kişiler tamamen sektörün menfaatlerini korumak zorundadır.

Derneğimizin hiçbir fikri alınmadan gerçekleşen, sektörümüzle ilgili bir organizasyonu destekleme gibi bir durumu ve mecburiyeti yoktur. Derneğimize şu ana kadar ulaşmış yazılı veya sözlü bir görüşme talebiniz olmamıştır.

Çok geç gönderilmiş bu işbirliği talebinizi istediğiniz zaman istediğiniz yerde görüşmeye hazır olduğumuzu bildiririz.

(.....)
(.....)

(.....)
(.....)

(.....)
(.....)”

I.3.2. Dosya Kapsamında ve Yapılan Görüşmelerde Elde Edilen Bilgi ve Belgeler

- (26) Yukarıda yer verildiği üzere TDKD ve TDK FUARCILIK bünyesinde gerçekleştirilen yerinde incelemelerde; TDKD'nin TÜRKEL tarafından düzenlenen fuarlara üyelerinin katılımını engellemeye çalıştığına yönelik herhangi bir belgeye ulaşılamamıştır. Diğer taraftan, başvuruda iddia edilen hususların herhangi bir ihlale konu olabilecek nitelikte olup olmadığının değerlendirilebilmesi bakımından TÜRKEL tarafından düzenlenen fuarlara TDKD üyesi teşebbüslerin yıllar itibarıyla katılım durumu da incelenmiştir. Bu kapsamda, aşağıdaki tabloda TÜRKEL tarafından düzenlenen fuar bilgilerine ve söz konusu fuarlara TDKD üyesi teşebbüslerin katılım durumuna yer verilmektedir.

Tablo 2: 2014-2019 Döneminde TÜRKEL'in Düzenlediği Fuarlar ve TDKD Üyelerinin Katılım Durumları

Fuar Yılı	Fuar Adı	Düzenlenen Yer	Tarih	Toplam Yerli Katılımcı Sayısı	TDKD Üyesi Katılımcı Sayısı	TDKD Üyesi Olmayan Katılımcı Sayısı
2014	17. LeShow Moscow	Moskova	20-22 Mayıs	(.....)	(.....)	(.....)
2015	18. LeShow Moscow	Moskova	12-14 Mayıs	(.....)	(.....)	(.....)
2016	19. LeShow Moscow	Moskova	27-29 Nisan	(.....)	(.....)	(.....)
2017	20. LeShow Moscow	Moskova	29-31 Mayıs	(.....)	(.....)	(.....)
2018	21. LeShow Moscow	Moskova	29-31 Mayıs	(.....)	(.....)	(.....)
2019	1. LeShow İstanbul	İstanbul	24-26 Ocak	(.....)	(.....)	(.....)
2019	22. LeShow Moscow	Moskova	14-16 Mayıs	(.....)	(.....)	(.....)

Kaynak: Teşebbüsten Elde Edilen Bilgiler

- (27) TÜRKEL tarafından düzenlenen fuarlara katılım düzeylerinin genel görünümü incelendiğinde, toplam yerli katılımcı ve TDKD üyesi katılımcı sayısının en yüksek seviyeye 20-22.05.2014 tarihlerinde düzenlenen fuarda ulaştığı görülmektedir. TDKD ile TÜRKEL arasında imzalanan 01.01.2015 tarihli sözleşmenin konusunu oluşturan 12-14.05.2015 tarihlerinde düzenlenen fuar ise gerek toplam katılımcı gerek TDKD üyesi katılımcı sayısı bakımından ikinci sırada yer almaktadır.
- (28) Öte yandan 27-29.04.2016 tarihlerinde düzenlenen fuara katılım sağlayan toplam yerli teşebbüs sayısında ciddi bir düşüş gözlenmektedir. TÜRKEL tarafından gönderilen cevapta; 2016 yılında Rusya ile yaşanan uçak düşürme krizi sonrasında Rus makamlarınca Türkiye'ye karşı yürürlüğe konan vize rejimi değişikliği ve gümrük işlemlerinde yaratılan zorluklar nedeniyle sadece Rusya'da yerleşik ofisleri/temsilcilikleri bulunan altı Türk firmasının fuara iştirak edebildiği, bu nedenle katılımın düşük seviyede gerçekleştiği bilgisi verilmiştir.
- (29) 29-31.05.2017 ve 29-31.05.2018 tarihlerinde düzenlenen fuarlarda ise toplam yerli katılımcı sayısının 20-22.05.2014 ve 12-14.05.2015 tarihlerinde düzenlenen fuarlara kıyasla düşük olduğu, buna karşın TDKD üyesi katılımcı sayısının toplam yerli katılımcı sayısına oranının yüksek olduğu görülmektedir. Diğer taraftan 24-26.01.2019 tarihlerindeki fuar İstanbul'da düzenlenmesine rağmen TDKD üyesi katılımcı sayısının bir önceki yıl Moskova'da düzenlenen fuardaki sayı ile neredeyse aynı olduğu, 14-16.05.2019 tarihlerinde düzenlenen fuarda ise gerek toplam yerli katılımcı sayısının gerek TDKD üyesi katılımcı sayısının önemli ölçüde düştüğü anlaşılmaktadır.
- (30) Bu çerçevede, yerinde incelemelerde TDKD'nin üyelerini TÜRKEL tarafından düzenlenen fuarlara katılmama yönünde telkin ettiğine dair herhangi bir belge elde edilememekle birlikte, özellikle 2019 yılında düzenlenen fuarlara katılım seviyesinin TDKD'nin yönlendirmeleri sonucu düşmüş olabileceği ihtimali üzerinde durulmuştur. Bu doğrultuda, TÜRKEL'in 29-31 Mayıs 2018 tarihlerinde düzenlediği fuara katılıp, 14-16.05.2019 tarihlerinde düzenlediği fuara katılım göstermeyen TDKD üyesi dört teşebbüs ile telefon görüşmesi yapılmıştır. İlgili görüşmelerde, üyelere TÜRKEL tarafından 2019 yılında Moskova'da düzenlenen fuara neden katılmadıkları ve/veya TDKD'nin kendilerine bahsi geçen fuara katılmama konusunda herhangi bir yönlendirilmede bulunup bulunmadığı soruları yöneltilmiştir. Bu kapsamda;
- (.....) tarafından 29-31.05.2018 tarihlerinde Moskova'da düzenlenen LeShow Moscow fuarına katılım sürecinde ürünlerinin gümrükten geçirilmesi hususunda problemler yaşadıkları, yaşadıkları bu problemler nedeniyle 14-16.05.2019 tarihlerinde Moskova'da düzenlenen fuara katılmadıkları;

- (.....) tarafından Rusya pazarındaki müşteri sayılarında düşüş olduğu, yakın tarihlerde Antalya’da düzenlenen fuara (25.05.2019 TDK Fur&Leather Show) katılımın kendileri açısından ekonomik olarak daha avantajlı olduğu, TÜRKEL’in 24-26.01.2019 tarihlerinde İstanbul’da düzenlediği fuarın verimsiz geçtiği, dericilik sektörünün genel olarak sorunlu olduğu;
- (.....) tarafından kendileri için Antalya’da düzenlenen fuara katılımın daha avantajlı olması nedeniyle Moskova’da düzenlenen LeShow Moscow fuarına katılmadıkları, TDKD’nin LeShow Moscow fuarına katılım yapılmamasına yönelik kendilerine herhangi bir telkinde bulunmadığı;
- (.....) tarafından 29-31.05.2018 tarihinde düzenlenen LeShow Moscow fuarına katılım süreçlerinde gümrükte ve havaalanında bekletilme gibi sorunlarla karşılaşıldığı, Rus ekonomisinin son yıllarda olumsuz bir durum içinde olduğu, dolayısıyla kendi ürünlerine olan talebin düştüğü, bu sebeple Moskova’da düzenlenen fuara katılmadıkları, bunun yerine Rusya’daki müşterilerinin geldiği Antalya’da düzenlenen TDK Fur&Leather Show adlı fuara yöneldikleri, kendilerine herhangi bir fuara katılım konusunda yönlendirme yapılmadığı

ifade edilmiştir.

- (31) TDKD’nin derneğin imkânlarını kullanarak üye teşebbüslerin kendi düzenlediği fuarlara katılımını azami seviyede telkin ve teşvik etmesi dosya konusu iddiaların diğer boyutunu oluşturmaktadır. Bu nedenle, incelenmesi gereken bir başka husus TDKD tarafından düzenlenen fuarlara dernek üyelerinin katılım düzeyidir. TDKD’de gerçekleştirilen yerinde incelemede talep edilen bilgilere cevaben gönderilen yazıda; TDKD’nin ana faaliyet alanının fuar düzenlemek olmadığı, TDKD’nin iştiraki olan TDK FUARCILIK’ın 03.09.2018 tarihinde kurulduğu, TDK FUARCILIK uhdesinde bugüne kadar sadece bir defa Antalya’da fuar düzenlendiği belirtilmektedir. Bu tarihten önce ise TDKD’nin ARTI FUARCILIK ile ARTI FUARCILIK’ın bağımsız olarak düzenlediği fuarlarda işbirliği yaptığı belirtilmektedir.
- (32) Bu kapsamda, önaraştırma sürecinde TDKD’den ARTI FUARCILIK ile yaptığı işbirliğine dayanak oluşturan işbirliği sözleşmesi temin edilmiştir. Taraflar arasında 12.08.2016 tarihinde akdedilen “Antalya Leather&Fur Fashion Show Fuar Organizasyon Sektörel Danışmanlık ve İşbirliği Sözleşmesi” başlıklı sözleşme incelendiğinde, sözleşmenin konusunu Antalya ilinde düzenlenecek olan Antalya Leather&Fur Fashion Show isimli deri ve kürk konfeksiyon üreticilerinin katıldığı fuar organizasyonuna ilişkin sektörel danışmanlık ve işbirliğinin oluşturduğu anlaşılmaktadır. İlgili sözleşmenin 3. maddesinde süresiyle ilişkili olarak, 12.08.2016 tarihinden başlamak üzere 2017 ve 2018 yıllarında sadece Antalya ve Türkiye sınırları içerisinde yapılacak fuar organizasyonlarını içerdiği belirtilmektedir. TDKD’nin sorumluluklarını düzenleyen 6. maddesinde TDKD’nin Antalya Leather&Fur Fashion Show fuarını tüm olanaklarıyla destekleyeceği ve üyelerinin fuara katılımını sağlamak amacıyla bildirimlerde bulunacağı belirtilmektedir. Bunun yanı sıra, aynı maddede yer alan hükümlerde taraflar aynı ilde aynı konuda başka bir organizasyon ile işbirliği yapmamayı taahhüt etmektedir.
- (33) Yukarıda yer alan bilgiler doğrultusunda, Tablo 3’te TDKD’nin iştiraki TDK FUARCILIK aracılığıyla ve ARTI FUARCILIK ile yaptığı işbirliği doğrultusunda düzenlenen fuar bilgilerine ve TDKD üyesi teşebbüslerin söz konusu fuarlara katılım düzeylerine yer verilmektedir.

Tablo 3: TDK FUARCILIK Aracılığıyla ve ARTI FUARCILIK İşbirliğiyle Düzenlenen Fuarların Bilgileri

Fuar Yılı	Fuar Adı	Fuarı Düzenleyen Teşebbüs	Düzenlenen Yer	Tarih	Toplam Katılımcı Sayısı/TDKD Üyesi Katılımcı Sayısı ⁵
2016	Deri ve Kürk Konfeksiyon Fuarı	ARTI FUARCILIK	Antalya	06-08 Aralık	(.....)
2017	Deri ve Kürk Konfeksiyon Fuarı	ARTI FUARCILIK	Antalya	06-08 Haziran	(.....)
2017	Deri ve Kürk Konfeksiyon Fuarı	ARTI FUARCILIK	Antalya	05-07 Aralık	(.....)
2018	Deri ve Kürk Konfeksiyon Fuarı	ARTI FUARCILIK	Antalya	04-07 Haziran	(.....)
2018	TDK Deri ve Kürk Moda Şov	TDK FUARCILIK	Antalya	27-30 Kasım	(.....)
2019	TDK Deri ve Kürk Moda Şov	TDK FUARCILIK	Antalya	22-25 Mayıs	(.....)

Kaynak: TDKD'den Elde Edilen Bilgiler

- (34) Tablo 3'te yer alan bilgilerden ARTI FUARCILIK organizatörlüğünde düzenlenen fuarlara yıllar itibarıyla TDKD üyelerinin katılımının arttığı görülmektedir. Bunun yanı sıra, taraflar arasında imzalanan sözleşmenin 2018 yılına ilişkin düzenlenecek fuarları kapsadığı, 04-07.06.2018 tarihlerinde ARTI FUARCILIK'ın istenilen koşulları yerine getirmemesi gerekçesiyle TDKD tarafından sözleşmenin feshedildiği, bu tarihten sonraki fuarların 03.09.2018 tarihinde kurulan TDK FUARCILIK aracılığıyla düzenlendiği anlaşılmaktadır.
- (35) Şikâyet başvurusunda yer alan son husus ise, TDKD'nin TÜRKEL'in Moskova'da düzenlediği fuara yakın tarihlerde Rusya'daki lokal bir firmanın organize ettiği "Soft Gold of Russia Int'l Fur Trade Show" fuarına kendi üyelerinin katılımını teşvik ettiğidir. Bu kapsamda, önaraştırma sürecinde TDKD'den söz konusu fuarın düzenleyicisi ile herhangi bir işbirliğinin bulunup bulunmadığına yönelik bilgi talep edilmiş, TDKD tarafından gönderilen cevapta ilgili fuarın tanıtımına ilişkin olarak organizatör firma ile TDKD arasında bir işbirliği sözleşmesi bulunduğu belirtilmiştir. Konusu 2018-2019 yıllarında Rusya Federasyonu'nun Pyatigorsk şehrinde gerçekleştirilecek uluslararası deri ve kürk fuarının organizasyonunun ("2nd and 3rd International Fur Exhibition Soft Gold of Russia") sağlanması olan sözleşmede, tarafların sorumluluğunun düzenlendiği 4. maddede, TDKD'nin yükümlülüklerinin ilgili fuarın anonsunun yapılması, potansiyel katılımcıların fuara katılımının organize edilmesi ve Türk hükümeti tarafından resmi desteğin sağlanması olarak belirlendiği görülmektedir.

I.4. Değerlendirme

- (36) Bir eylemin 4054 sayılı Kanun kapsamında ele alınabilmesi için öncelikle eylemi gerçekleştirenin Kanun'un 3. maddesinde tanımlanan teşebbüs veya teşebbüs birliği olması gerekmektedir.
- (37) 4054 sayılı Kanun'un 3. maddesinde "Teşebbüslerin belirli amaçlara ulaşmak için oluşturduğu tüzel kişiliği haiz ya da tüzel kişiliği olmayan her türlü birlik" teşebbüs birliği olarak tanımlanmıştır. TDKD'nin deri konfeksiyonculuğu alanında faaliyet gösteren teşebbüsleri temsil eden ve temel amacı deri konfeksiyonculuğu sektörünün geliştirilmesi, mesleki ve sosyal ihtiyaçların karşılanması olan bir dernek statüsünde

⁵ TDKD tarafından gönderilen cevapta ilgili fuarlara katılan tüm teşebbüslerin TDKD üyesi olduğu bilgisi verilmiştir.

olduğu göz önünde bulundurulduğunda TDKD'nin 4054 sayılı Kanun çerçevesinde bir teşebbüs birliği olarak nitelendirilebileceği anlaşılmaktadır.

- (38) Yukarıda yer verildiği üzere başvuru konusu şikayet incelendiğinde üç temel hususa değinildiği görülmektedir. İddiaya göre TDKD, üyelerine TÜRKEK tarafından düzenlenen fuarlara katılmama yönünde telkinde bulunmakta, üyelerini kendisi tarafından organize edilen fuarlara katılmaları konusunda yönlendirmekte ve TÜRKEK'in Moskova'da düzenlediği fuara yakın tarihlerde Rusya'daki lokal bir firmanın organize ettiği "Soft Gold of Russia Int'l Fur Trade Show" fuarına kendi üyelerinin katılımını teşvik ederek TÜRKEK'in faaliyetlerini zorlaştırmaktadır.
- (39) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde "*Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri*"nin hukuka aykırı ve yasak olduğu hükme bağlanmıştır. Bu çerçevede teşebbüs birliği karar ve eylemleri rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıması veya bu etkiyi meydana getirmesi durumunda 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında değerlendirilebilecektir.
- (40) Fuarcılık Sektör İncelemesi Raporu'nda teşebbüs birliklerinin sahip oldukları sektör tecrübesi sayesinde gerek fuarların sahip olması gereken özelliklerin iyileştirilmesi gerek fuarların daha geniş bir katılımcı kitlesiyle yapılmasına olanak sağlamaları ile fuar düzenleme faaliyetlerine olumlu katılarda bulunduğu belirtilmektedir.
- (41) Diğer taraftan sektör raporunda teşebbüs birliklerinin fuar düzenleyiciliği faaliyetlerindeki rolünün aynı zamanda sektördeki rekabetçi sorunlardan birini oluşturduğuna da dikkat çekilmektedir. Teşebbüs birliklerinin fuar düzenleme faaliyetlerindeki rolüne bağlı olarak ortaya çıkan sorunlara, üyelerin teşebbüs birliğinin belirlediği fuar dışındaki fuarlara katılmaması yönünde bir karar alınması veya bu etkiyi doğuracak davranışlarda bulunması örnek olarak gösterilmektedir. Zira bu tip eylemler fuar katılımcılarının ticari faaliyetleri ile seçim özgürlüklerine müdahale niteliği taşımakta, teşebbüs birliği ile işbirliği yapmayan fuar düzenleyicilerinin pazardaki faaliyetlerini zorlaştırmakta, pazara giriş ve pazarda büyüme engeli oluşturmaktadır.
- (42) Kurulun CNR Uluslararası Fuarcılık A.Ş. (CNR) kararında⁶, fuar düzenleyicisi CNR ile Takım Tezgâhları İş Adamları Dayanışma Derneği (TİAD) arasında akdedilen sözleşmeler 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında değerlendirilmiştir. İlgili sözleşmelerde yer alan "*CNR tarafından düzenlenen TATEF Metal İşleme Fuarı'na katılan firmalar veya bağlı kuruluşları aynı yıl içinde, aynı konuda İstanbul ve Kocaeli sınırları içinde düzenlenecek bir başka fuara katılmayacaklarını ve sözü geçen fuarlarda aynı marka ürünleri sergilemeyeceklerini taahhüt ederler. Aksi durumda söz konusu katılımcı ücretini ödemiş dahi olsa TATEF Fuarı'na katılamayacaktır.*" şeklindeki hükmün;
- CNR'ın TATEF fuarına katılan teşebbüslerin başka fuarlara katılmama şartını koşmak suretiyle söz konusu teşebbüslerin rekabetin en yoğun olarak yaşandığı alanlardan birisinde varlık göstermesini engellemesi,
 - CNR'ın TİAD gibi sektörün ağırlığını temsil eden bir dernekten aldığı güçle rakip fuar düzenleyicilerinin faaliyetlerini zorlaştırması

⁶ 26.07.2007 tarihli ve 07-62/736-264 sayılı karar

olmak üzere iki yönden rekabeti bozduğu sonucuna varılmış ve CNR'a idari para cezası verilmesine karar verilmiştir.

- (43) Tekstil Makine ve Aksesuar Sanayicileri Derneği (TEMSAD) kararında⁷, TEMSAD'ın üyelerine TÜYAP Tüm Fuarcılık Yapım A.Ş. (TÜYAP) tarafından düzenlenecek fuara katılımı tavsiye ettiği, buna karşılık Teknik Fuarcılık Yayıncılık Reklamcılık Danışmanlık Tic. Ltd. Şti. tarafından düzenlenecek fuara katılımı önermediği iddiası 4054 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilmiştir. Dosya kapsamında yapılan incelemelerde; TEMSAD'ın üyelerine gönderdiği yazıda üyelerini TÜYAP ile yapılan işbirliği doğrultusunda yakın tarihli olan iki fuardan TÜYAP'a ait olana katılmaları için yönlendirdiği tespit edilmiştir. Kararda söz konusu yazının dernek üyelerinin karar alma süreçlerini etkileyerek belirli bir yönde davranmalarına yol açabileceği, bu nedenle bir yandan dernek üyelerinin başka fuarlara katılmalarını engellemek suretiyle dernek üyeleri ve aynı pazarda faaliyet gösteren diğer teşebbüsler arasındaki rekabeti, diğer yandan da üyelerin TÜYAP tarafından organize edilen fuara katılması neticesinde rakip organizatörlerin başarılı bir fuar düzenleme olanaklarını kısıtlayarak fuar organizatörleri arasındaki rekabeti bozabilecek nitelikte olduğu kanaatine varılmıştır. Bu çerçevede, TEMSAD'a 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca üyelerin kendi kararlarını kendilerinin almalarını etkileyecek bağlayıcı bir karar veya sözleşmenin 4054 sayılı Kanun'u ihlal edeceği konusunda görüş yazısı gönderilmesine karar verilmiştir.
- (44) Dosya konusu açısından bakıldığında, TDKD ve TDK FUARCILIK'ta yapılan yerinde incelemelerde, başvuru konusu iddialara yönelik olarak somut bir ihlale işaret edecek nitelikte TDKD'nin üyelerini TÜRKEL tarafından düzenlenen fuarlara katılmamaları yönünde telkin ettiğine dair herhangi bir belgeye ulaşılamamıştır. Bunun yanı sıra, TDKD üyelerinin TÜRKEL tarafından Moskova'da düzenlenen Le-Show serisi fuarlara azami seviyede katılımının sağlanması amacıyla TÜRKEL ve TDKD arasında 01.01.2015 tarihli ve 13.10.2017 tarihli olmak üzere iki adet "Danışmanlık ve İşbirliği Sözleşmesi" imzalanmıştır. Birer yıllık süre ile düzenlenen sözleşmelerin yürürlükte bulunduğu dönemlerde TÜRKEL tarafından organize edilen fuarlara (12-14.05.2015 ve 29-31.05.2018 tarihlerinde düzenlenen fuarlar) TDKD üyelerinin yüksek düzeyde katılım sağladığı görülmektedir.
- (45) TDKD ve TÜRKEL arasında düzenlenen son sözleşmenin süresinin bitimi akabinde, TÜRKEL'in İstanbul'da ilk kez düzenleyeceği Leshow serisi fuarlar için TDKD'nin desteğini talep ettiği anlaşılmaktadır. Yerinde incelemelerde TÜRKEL'in ilgili e-postalarına TDKD tarafından cevap verilip verilmediğine veyahut nasıl cevap verildiğine dair herhangi bir belgeye ulaşılamamış olmakla birlikte, önaraştırma sürecinde yapılan incelemelerde ilgili fuara ait bilgilerin TDKD'ye ait web sitesi üzerinden paylaşıldığı tespit edilmiştir⁸. Nitekim yerinde inceleme esnasında da TDKD tarafından "*derneğin amacının sektörün büyümesini ve gelişmesini sağlamak olduğu, bu doğrultuda sektörle ilgisi olduğu düşünülen ulusal veya uluslararası tüm fuarların üyelerle paylaşıldığı*" bilgisi verilmiştir.
- (46) Diğer taraftan, TÜRKEL tarafından 14-16.05.2019 tarihlerinde Moskova'da düzenlenen fuara yönelik olarak TDKD'ye gönderilen yazıda, TDKD'nin üyelerine TÜRKEL'in düzenlediği fuarlara katılım gösterilmemesi yönündeki telkinlerinden rahatsızlık duyulduğu belirtilerek ilgili fuar konusunda işbirliği talebinde bulunulmuştur.

⁷ 06.10.2005 tarihli ve 05-65/934-254 sayılı karar.

⁸ <http://www.tdkd.org.tr/news/view/351> Erişim Tarihi: 10.06.2019

TDKD tarafından ilgili talebe cevaben gönderilen yazıda; TDKD'nin fikri alınmadan gerçekleştirilen bir fuarı destekleme mecburiyeti olmadığı, öte yandan TÜRKEL tarafından belirtilen tarihe kadar herhangi bir işbirliği talebinde bulunulmadığı, ancak yine de geç gönderilmiş işbirliği talebi için istenilen yerde ve zamanda görüşmeye hazır olduğu belirtilmektedir. Dolayısıyla TDKD'nin üyelerinin TÜRKEL tarafından düzenlenen fuarlara katılımını engellemeye yönelik girişimlerde bulunmaktan ziyade, TÜRKEL ile yeni bir işbirliği yapılmasına olumsuz yaklaşmadığı anlaşılmaktadır. Nitekim, yukarıda yer verildiği üzere TÜRKEL'in 14-16.05.2019 tarihlerinde düzenlediği fuara iştirak etmeyen TDKD üyeleri ile yapılan görüşmelerde de teşebbüsler tarafından kendilerine ilgili fuara katılmaması yönünde herhangi bir yönlendirme yapılmadığı ve iktisadi açıdan kendilerine makul gelen gerekçeler sebebiyle fuara katılmayı tercih etmedikleri beyan edilmiştir.

- (47) Başvuru konusu bir diğer iddia TDKD'nin üyelerini Antalya'da kendisi tarafından organize edilen fuarlara katılmaları konusunda yönlendirdiğidir. Bu kapsamda, TDKD ile ARTI FUARCILIK arasında 2016, 2017 ve 2018 yıllarında Antalya'da düzenlenen fuarlara yönelik olarak akdedilmiş "Antalya Leather&Fur Fashion Show Fuar Organizasyon Sektörel Danışmanlık ve İşbirliği Sözleşmesi"nin hükümlerine değinmek gerekmektedir. Fuarcılık Sektör İncelemesi Raporu'nda da belirtildiği üzere, teşebbüs birlikleri sahip oldukları iletişim kanalları vasıtasıyla fuara doğrudan katılımcı sağlanması bakımından sektörde önemli bir pozisyonda bulunabilmektedir. Bu nedenle, ülkemizde de birçok fuar düzenleyici teşebbüsün farklı adlar altında ödenen bir bedel karşılığında teşebbüs birliğinden hizmet aldığı bir yapıyla karşılaşılmaktadır. TDKD ile ARTI FUARCILIK arasında da bu kapsamda imzalanan sözleşmede yer alan hükümler incelendiğinde; TDKD'nin Antalya Leather&Fur Fashion Show fuarını tüm olanaklarıyla destekleyeceği, üyelerinin fuara katılımını sağlamak amacıyla bildirimlerde bulunacağı ve tarafların aynı ilde aynı konuda başka bir organizasyon ile işbirliği yapmayacağına taahhüt edildiği görülmektedir. İlgili maddelerde TDKD'nin ARTI FUARCILIK organizatörlüğünde gerçekleştirilen fuarları destekleyeceğine yönelik ibareler bulunmakla birlikte, ARTI FUARCILIK haricindeki fuar düzenleyici teşebbüsler tarafından organize edilen fuarlara dernek üyelerinin katılımını engelleyici nitelikte bir hükmün yer almadığı anlaşılmaktadır. Burada değinilmesi gereken bir husus, gerek Fuarcılık Sektör İncelemesi Raporu'nda gerek Kurulun CNR ve TEMSAD kararlarındaki yaklaşımlarda da işaret edildiği üzere, teşebbüs birliklerinin belirli bir fuarı desteklemelerinden ziyade üyelerinin seçim özgürlüklerini kısıtlayacak şekilde belirli bir fuara katılımı engellemelerine yönelik sözleşme hükümleri rekabeti kısıtlayıcı etkiler doğurabilecek ve böyle bir durumda söz konusu sözleşme hükümleri 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde muafiyet incelemesine tabi tutulacaktır.
- (48) Yerinde incelemelerde, TDKD'nin ARTI FUARCILIK ile düzenlediği sözleşmelerin sona ermesi ve iştiraki TDK FUARCILIK'ın kurulması sonrasında düzenlediği fuarlara üyelerini yönlendirdiği iddiasına ilişkin olarak da herhangi bir belge elde edilememiştir. Ancak daha önce de yer verildiği üzere, üye teşebbüslerle yapılan görüşmelerde Antalya'da düzenlenen fuarın ekonomik gerekçelerle rasyonel bulunmasından ötürü fuara katılımın tercih edildiği, kendilerine TDKD tarafından herhangi bir yönlendirme yapılmadığı bilgisi edinilmiştir.
- (49) Dosya konusu son iddia ise, TDKD'nin Rusya'da lokal bir firmanın organize ettiği "Soft Gold of Russia Int'l Fur Trade Show" fuarına kendi üyelerinin katılımını teşvik etmesidir. Bu kapsamda yine ilgili fuarı düzenleyen organizatör ile TDKD arasında düzenlenen sözleşme hükümlerinin incelenmesi gerekmektedir. İlgili sözleşmede TDKD'nin sorumluluklarının; fuarın anonsunun yapılması, potansiyel katılımcıların fuara

katılımının organize edilmesi ve Türk hükümeti tarafından resmi desteğin sağlanması olduğu görülmektedir. Benzer şekilde, sözleşmenin fuar düzenleyici teşebbüsler ile teşebbüs birlikleri arasında düzenlenen tipik bir işbirliği sözleşmesi niteliğinde olduğu ve üyelerin fuar düzenleyici diğer teşebbüsler tarafından organize edilen fuarlara katılımını engellemeye yönelik hükümler içermediği anlaşılmakta, bu çerçevede sözleşmenin rekabeti kısıtlayıcı nitelikte olmadığı değerlendirilmektedir.

- (50) Yukarıda yer verilen tespit ve değerlendirmeler ışığında; TDKD'nin üyelerine TÜRKEK tarafından düzenlenen fuarlara katılmama yönünde telkinde bulunduğu, üyelerini kendisi tarafından organize edilen fuarlara katılmaları konusunda yönlendirdiği ve TÜRKEK'in düzenlediği fuara yakın tarihlerde Rusya'da düzenlenen bir fuara üyelerinin katılımını teşvik ederek TÜRKEK'in faaliyetlerini rekabeti kısıtlamak suretiyle zorlaştırdığı iddialarını destekler nitelikte herhangi bilgi veya belgeye ulaşılamamıştır.

J. SONUÇ

- (51) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca şikayetin reddi ile soruşturma açılmamasına, gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere, OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.